

Pensionssystemet i bilder och siffror 2023

Maj 2024 | PUBLIKATION

Per Johansson

Rapporten beskriver det svenska allmänna pensionssystemet i bilder och siffror för 2023. Intjänande, pensionsgrundande inkomst, pensionsgrundande belopp, pensionsrätter, pensionsbehållning, pensionsskulden samt utbetald pension presenteras i form av diagram och tabeller. I huvudsak är det år 2023 som presenteras, men uppgifter som kopplas till taxerad inkomst, till exempel pensionsgrundande inkomst, presenteras för år 2022, eftersom det finns en viss eftersläpning i uppgifterna.

Stora delar av rapporten har under tidigare år presenterats i [Orange Rapport](#), men är från och med förra året samlade i en egen rapport.

Innehåll

Inledning

Inkomster, pensionsrätter och utbetald pension

Otakad pensionsgrundande inkomst

Pensionsrätter till inkomst- och premiepensionen

Pensionsgrundande belopp

Pensionsbehållning

Pensionsskulden

Grundskyddet

Utbetald pension

Sammanfattning

Rapporten beskriver det svenska allmänna pensionssystemet i bilder och siffror för 2023. Intjänande, pensionsgrundande inkomst, pensionsgrundande belopp, pensionsrätter, pensionsbehållning, pensionskulden samt utbetald pension presenteras i form av diagram och tabeller.

Den pensionsgrundande inkomsten var i snitt 305 100 kronor för kvinnor och 350 400 kronor för män under intjänandeår 2022. Den otakade pensionsgrundande inkomsten var 327 100 kronor för kvinnor och 405 600 kronor för män.

Den genomsnittliga tillgodoräknade pensionsrätten för inkomst- och premiepensionen uppgick till 63 400 kronor per person år 2022. För kvinnor uppgick den till 59 800 kronor och för män 66 800 kronor.

År 2022 utgjorde det pensionsgrundande beloppet 5 procent av det totala tillgodoräknade pensionsunderlaget för kvinnor och 2 procent för män. Den största delen för kvinnorna, drygt 4 procent av det totala underlaget, utgjordes av barnår. För männen utgjorde barnåren 1 procent av det totala pensionsunderlaget.

År 2023 var antalet sparare under 66 år 6 502 000 för inkomstpension och 6 350 000 för premiepension. Antalet sparare 66 år och äldre var 142 000 för inkomstpension och 83 000 för premiepension. Totalt fanns det 1 894 000 pensionärer med pensionsbehållning i premiepension (63 år och äldre).

Den genomsnittliga pensionskulden (summa av alla års intjänade pensionsrätter för inkomst- och premiepension samt motsvarande pensionspoäng för tilläggspension) var 1,5 miljoner kronor per person vid utgången av 2023. Pensionskulden var högre till män än till kvinnor.

I december 2023 fanns det 1 068 000 personer som fick utbetalt grundskydd (garantipension, bostadstillägg, särskilt bostadstillägg samt äldreförsörjningsstöd). Majoriteten av dessa hade någon andel garantipension. Näst vanligast var att ha en andel bostadstillägg, medan äldreförsörjningsstöd och särskilt bostadstillägg var betydligt mindre vanligt. Majoriteten hade dock en relativt låg andel grundskydd och medianutbetalningen låg på 1 900 kronor. Det var ca två och en halv gånger så många kvinnor (775 000) som män (293 000) som tog del av grundskyddet.

Totalt betalade Pensionsmyndigheten ut 358 miljarder kronor i inkomst- och tilläggspension och 23 miljarder kronor i premiepension under 2023. Utbetalningarna av garantipension uppgick till 26 miljarder kronor. Totalt betalades det ut 6 miljarder kronor i inkomstpensionstillägg. Till kvinnor betalades det även ut 8 miljarder kronor i änkepension.

Kvinnors genomsnittliga utbetalning av den allmänna pensionen var 13 800 kronor i månaden, motsvarande belopp för män var 16 300 kronor. Om även änkepensionen inkluderas i begreppet allmän pension var snittutbetalningen till kvinnor 15 000 kronor. Dessa siffror baseras på 66 år och äldre.

11 personer fick under 2023 ett utbetalt belopp av allmän pension högre än 50 000 kronor.

Om dataunderlaget till rapporten

Rapporten baseras i huvudsak på registeruppgifter om alla individer som omfattas av det allmänna pensionssystemet, antingen som sparare eller som pensionär.

Uppgifter om utbetalningar inkluderar både folkbokförda och icke-folkbokförda.

Uppgifter om intjänande avser i huvudsak 2022, medan uppgifter om utbetalningar och pensionskulden avser 2023. Uppgifter om pensionsbehållning baseras på fastställda pensionsrätter till och med fastställelseåret (2023), vilket infaller året efter inkomståret (2022). Uppgifter om utbetalningar i [figur 1](#) avser 2022, detta för att sättas i relation till intjänandet i samma figur.

Uppgifter om antal och värde är i regel avrundade, vilket innebär att avrundade summor ibland inte är summan av avrundade termer.

Inledning

Pensionssystemet i Sverige har förändrats över tid och har inte alltid sett likadant ut. Dagens pensionärer består dels av personer födda 1937 eller tidigare som delvis får sin pension enligt det gamla regelverket (före detta ATP och folkpension) och dels av personer födda 1938 eller senare som får sin pension enligt det nya regelverket.

Personer som tillhör det gamla regelverket får sin pension i form av tilläggs pension, samt i vissa fall även garantipension och inkomstpensionstillägg. Personer som tillhör det nya regelverket får sin pension i form av inkomstpension och premiepension samt i vissa fall även garantipension och inkomstpensionstillägg.

– Det gamla regelverket för personer födda 1937 och tidigare

Personer födda 1937 eller tidigare fick pensionspoäng istället för pensionsrätter. För att få full utbetalning behövde personen ha haft ett intjänande under minst 30 år. De 15 åren med högst intjänande utgjorde sedan grunden för pensionspoängen. Inkomster året efter att personen har fyllt 64 år ingår inte i beräkningen av pensionspoäng.

För varje månad före 65 år som uttaget tidigareläggs minskar pensionen med 0,5 procent och för varje månad efter 65 år som uttaget skjuts upp ökar pensionen med 0,7 procent, dock längst tills individen fyllt 70 år. Även civilståndet har en liten påverkan på pensionen för personer födda 1937 eller tidigare, där ogifta får något högre pension än gifta.

Personer födda mellan 1938 och 1953 får en del av sin pension enligt det nya regelverket, men får även en del av sin pension enligt det gamla, och får därmed tilläggspension, inkomstpension och premiepension, samt i vissa fall även garantipension och inkomstpensionstillägg.

Kvinnor kan i vissa fall även få änkepension. Det är inte längre möjligt att tjäna in till tilläggspensionen, däremot finns det ingen övre åldersgräns för att tjäna in till inkomstpensionen eller premiepensionen.

– Mellangenerationen födda mellan 1938 och 1953

Personer födda mellan 1938 och 1953 tillhör den så kallade mellangenerationen. Det innebär att en del av deras pension tjänas in och betalas ut genom det gamla regelverket i form av pensionspoäng, som blir till tilläggspension, samtidigt som en annan del av deras pension tjänas in och betalas ut genom det nya regelverket i form av pensionsrätter, som blir till inkomst- och premiepension.

Andelen tilläggspension är inte konstant för dessa åldersgrupper. Personer födda 1938 tjänar in 16/20 av sin pension via pensionspoäng och 4/20 via pensionsunderlag och pensionsrätter. Pensionspoängen resulterar sedan i tilläggspension samtidigt som pensionsunderlaget och pensionsrätterna resulterar i inkomst- och premiepension. Andelen pensionspoäng och tilläggspension minskar sedan med 1/20 för varje årskull, vilket resulterar i att personer födda 1954 tjänar in 1/20 av sin pension via pensionspoäng och 19/20 via pensionsunderlag och pensionsrätter.

Eftersom det inte längre är möjligt att tjäna in till tilläggspension, innebär det att en person som är född 1953 och som arbetar i dagsläget, bara tillgodoräknar sig 19/20 av pensionsrätterna jämfört med vad en person som är född 1954 eller senare och som arbetar i dagsläget gör.

Beskrivningen av intjänandet nedan avser personer födda 1954 och senare samt den andel av intjänandet som resulterar i inkomst- och premiepension för personer födda mellan 1938 och 1953.

Alla som arbetar i Sverige och har ett pensionsunderlag på minst 0,423 prisbasbeloppet (20 400 kronor för år 2022) tjänar in till sin allmänna pension. Pensionsunderlaget består av både pensionsgrundande inkomster och pensionsgrundande belopp. Som inkomster räknas förutom lön

även ersättning från social- och arbetslöshetsförsäkringarna. Pensionsgrundande belopp är ett beräkningsunderlag och inte några inkomster i egentlig mening.

Pensionsavgiften är 18,5 procent av pensionsunderlaget, där en krona i avgift ger en krona i pensionsrätt. 16 procent av pensionsunderlaget går till inkomstpensionen och 2,5 procent går till premiepensionen. Generellt gäller att ju högre pensionsunderlag, desto mer sätts av till pensionen. Det finns dock ett tak, varvid endast pensionsunderlag upp till 8,07 inkomstbasbelopp (573 000 kronor för inkomståret 2022) ligger till grund för den allmänna pensionen.

➔ 18,5 procent eller 17,21 procent i pensionsavgift?

Det finns tre olika typer av pensionsavgifter:

- **Allmän pensionsavgift** betalas av den anställda och är på 7 procent av inkomster upp till 8,07 inkomstbasbelopp. Vid taxeringen sker ett avdrag på skatten som motsvarar den allmänna pensionsavgiften, vilket i praktiken innebär att den allmänna pensionsavgiften finansieras med allmänna skatter.
- **Arbetsgivaravgift** betalas av arbetsgivaren och är på 10,21 procent av varje anställds lön (egenföretagare betalar motsvarande egenavgift).
- **Statlig ålderspensionsavgift** betalas för ersättningar från social- och arbetslöshetsförsäkringen, sjuk- och aktivitetsersättning samt för pensionsgrundande belopp för barn, pliktjänst eller studier och ersätter allmän pensionsavgift och/eller arbetsgivaravgiften.

Den pensionsgrundande inkomsten är inkomsten efter avdrag för den allmänna pensionsavgiften på 7 procent. 18,5 procent av inkomsten efter avdraget på 7 procent motsvarar en avgift på 17,21 procent av hela inkomsten.

Pensionsavgift betalas för inkomster upp till 8,07 inkomstbasbelopp. Det innebär att den högsta möjliga pensionsgrundande inkomsten blir 93 procent av 8,07 inkomstbasbelopp, det vill säga 7,5 inkomstbasbelopp.

Summerade pensionsrätter för inkomstpension för de år som pensionsrätterna har tjänats in plus värdeförändringar på grund av indexering, arvsvinster och förvaltningskostnader kallas för pensionsbehållning. Pensionsutbetalningarna beräknas sedan utifrån hur mycket pengar det finns i pensionsbehållningen när pensionen börjar tas ut, samt förväntad återstående livslängd.

För att pensionssparandet inte ska urholkas räknas pensionsbehållningen om varje år, så kallad förräntning. Förenklat kan man säga att inkomstpensionen räknas om med inkomstindex, det vill säga den genomsnittliga inkomstutvecklingen aktuellt år. För inkomstpension som är under

utbetalning gäller samma princip, dock med ett avdrag för förskottsrentan på 1,6 procent. Det kallas för följsamhetsindexering.

Tilläggspensionen före 65 års ålder bygger på prisbasbeloppet. Det prisbasbelopp som används är det som gällde det år personen fyller 65 år. Det belopp som beräknats följsamhetsindexeras sedan fram till innevarande år, för att på så sätt få fram det aktuella pensionsbeloppet.

Ifall inkomstutvecklingen är lägre än 1,6 procent eller rent av negativ kommer utvecklingen av inkomstpensionen och tilläggspensionen också bli negativ.

– Vad är förskottsrenta?

Inkomstpensionen beräknas genom att beloppet på inkomstpensionskontot divideras med ett delningstal vid pensionstillfället. Delningstalen är specifika för varje årskull och speglar dels återstående livslängd vid den ålder som pensionen börjar tas ut, dels en förskottsrenta om 1,6 procent. Förskottsrentan om 1,6 procent gör att delningstalet blir lägre än vad medellivslängden förväntas bli och att begynnelsepensionen blir högre än vad den skulle ha varit utan förskottsrentan.

Vid viss demografisk och ekonomisk utveckling är det inte möjligt att skriva upp pensionerna med inkomstindex och samtidigt finansiera inkomstpensionerna med en fast avgift. För att kunna hålla avgiften fast vid nivån 16 procent måste i en sådan situation avsteg göras från inkomstindexeringen. Det sker genom att balanseringen aktiveras. När balanseringen aktiveras indexeras pensionsbehållningar och pensioner med förändringen i ett balansindex i stället för med förändringen i inkomstindex. Detta gäller även tilläggspensionen.

– Balansindex, balanstalet och balansering

Balansindexets förändring bestäms av förändringen i inkomstindex och balanstalets storlek. Balanstalet beräknas som kvoten mellan pensionssystemets tillgångar och pensionskulden. Om kvoten är mindre än 1 är skulderna större än tillgångarna och balanseringen aktiveras. Balanseringen har aktiverats under år 2010, 2011 och 2014.

Premiepensionens utveckling styrs av val av fonder samt hur dessa fonder har utvecklats. Premiepensionen kan därmed både öka och minska. När premiepensionen tas ut kan den tas ut antingen som fondförsäkring eller traditionell försäkring.

– Fondförsäkring och traditionell försäkring?

Fondförsäkring innebär att den försäkrade behåller sitt sparande i valfria premiepensionsfonder, som kan utvecklas både positivt och negativt.

Traditionell försäkring innebär att pensionen beräknas som ett livsvarigt garanterat nominellt månadsbelopp och ett tilläggsbelopp som varierar i storlek från år till år.

En person som har börjat ta ut sin premiepension är alltid fri att byta mellan olika fonder och att byta från fondförsäkring till traditionell försäkring, men har personen en gång valt traditionell försäkring kan hen inte byta tillbaka till fondförsäkring.

Garantipension och inkomstpensionstillägg finansieras inte genom avgifter utan via statsbudgeten. Garantipensionen räknas om med prisbasbeloppets utveckling. Om prisbasbeloppet minskar kommer således även garantipensionen att minska. Inkomstpensionstillägget ligger fast, såvida inte riksdagen beslutar om att ändra tillägget. Änkepensionen beräknas utifrån den avlidne makens pensionspoäng och finansieras även den via statsbudgeten.

– Garantipension, inkomstpensionstillägg och änkepension

Garantipensionen är ett grundskydd i den allmänna pensionen. Garantipensionen baseras främst på hur stor inkomstgrundad allmän pension personen har, samt hur länge hen har bott i Sverige, men även personens civilstånd samt pensionsålder har betydelse.

Garantipensionen har något olika beräkningssätt för personer födda 1937 eller tidigare och personer födda 1938 eller senare. För att få garantipension krävs det att personen har fyllt 66 år. Om personen har inkomstgrundad pension sker en avräkning av garantipensionen. Även inkomstgrundade pensioner från annat EU-land, EES-land eller Schweiz minskar garantipensionen. Från och med 2023 betalas inte garantipension ut till personer bosatta utomlands (gäller personer födda 1938 eller senare).

Inkomstpensionstillägget är ett tillägg till den allmänna inkomstgrundade pensionen och infördes i september 2021. Tillägget betalades ut med mellan 1 och 600 kronor till personer 66 år och äldre med en inkomstgrundad allmän pension på mellan 9 495 och 17 935 kronor i månaden.

Storleken på inkomstpensionstillägget styrs främst av storleken på den inkomstgrundade allmänna pensionen samt antal år med pensionsgrundande inkomst. Även inkomstgrundade ålderspensioner från annat EU-land, EES-land eller Schweiz påverkar inkomstpensionstillägget.

Änkepension betalas enbart ut till kvinnor. Grundkriteriet för att en kvinna ska vara berättigad till änkepension är att hon ska ha varit gift med den avlidne vid utgången av 1989, samt vid tidpunkten för dödsfallet. Vidare ska paret ha barn tillsammans, alternativt ha varit gifta senast den dag mannen fyllde 60 år, samt ha varit gifta i minst fem år vid dödsfallet.

Tilläggs pension reducerar änkepension för personer födda 1930 eller senare samtidigt som änkepensionen reducerar garantipensionen för samtliga årskullar. Änkepension utgör

fortfarande en betydande del av pensionen för kvinnor födda 1937 eller tidigare, men är under utfasning och spelar en allt mindre roll för yngre kvinnliga pensionärer.

Förutom dessa förmåner betalar Pensionsmyndigheten även ut bostadstillägg, särskilt bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd.

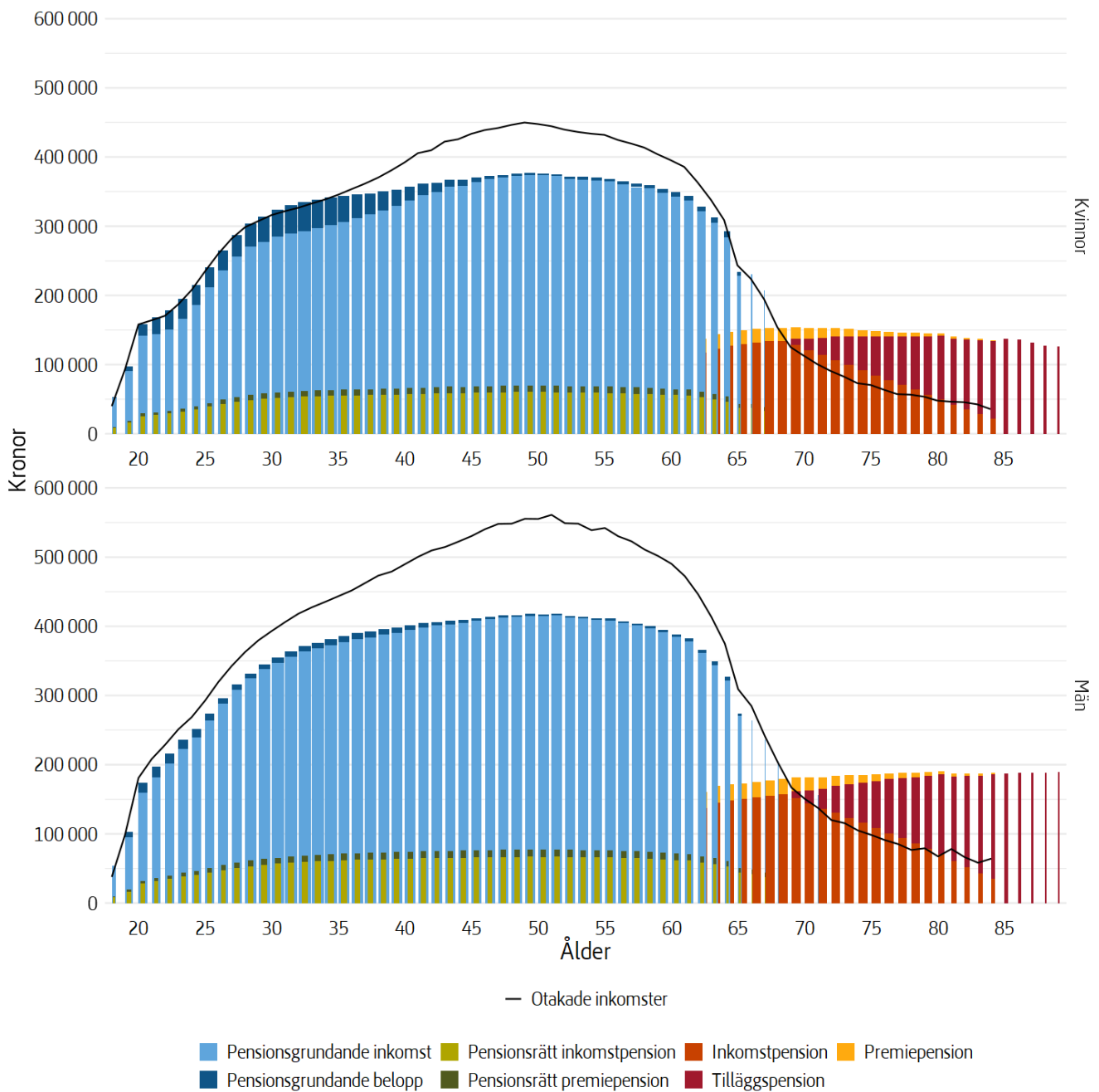
För mer information om det svenska allmänna pensionssystemet, se [Pensionsmyndighetens hemsida](#) >.

Inkomster, pensionsrätter och utbetald pension

I [figur 1](#) visas genomsnittliga inkomster för 2022, genomsnittliga pensionsrätter som har tillgodoräknats spararnas konto 2023 (intjänade under 2022) och genomsnittliga utbetalningar av pension under 2022.

Genomsnittsinkomsten ökar under den första halvan av intjänandetiden för att sedan plana ut vid 45 års ålder och därefter vända neråt och minska rejält efter 60 år. En orsak till den sjunkande inkomsten är ökningen av andelen personer med sjukersättning i dessa åldrar och deras lägre genomsnittsinkomster. En annan orsak till minskningen är att vissa personer har minskat sin arbetstid eller helt gått i pension under året. Betydelsen av den övre gränsen, taket, för intjänade av pensionsrätt framgår av figuren – den genomsnittliga pensionsgrundande inkomsten (PGI) skulle följa linjen *Otakade inkomster* om det inte hade funnits något tak.

Figur 1 Genomsnittlig inkomst, intjänad pensionsrätt samt utbetald inkomstgrundad pension, 2022

Avser 18–89 år. Staplarnas bredd speglar antalet personer i årskullen.

Av figur 1 framgår att kvinnor i genomsnitt har lägre inkomster än män. Likaså framgår det att intjänandetaket har större negativ påverkan på männens genomsnittliga pensionsgrundande inkomster än vad det har på kvinnors. Detta beror på att en större andel av männens inkomster ligger över taket. Att kvinnor har en större del pensionsgrundande belopp än vad män har framgår av att kvinnor har mer mörkblått i sina pensionsunderlag än männen – mer detaljer om de

pensionsgrundande beloppen finns i [figur 4](#). Vidare har kvinnor i genomsnitt lägre inkomstgrundad pension än män.

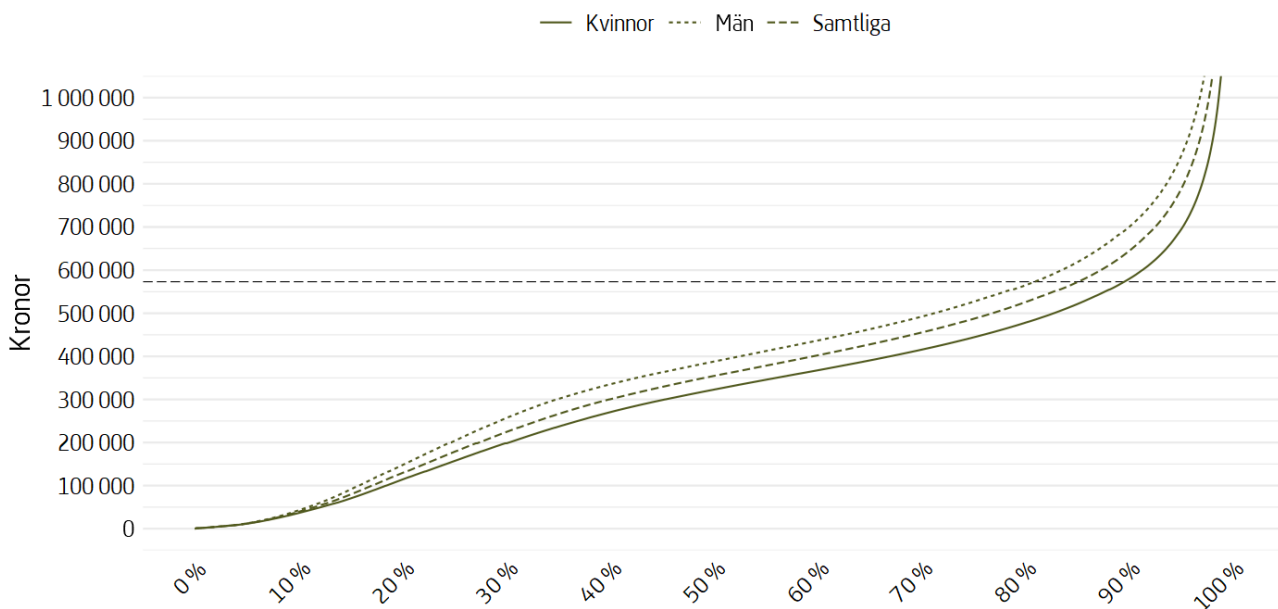
Figuren ger övergripande information om nivån på den inkomstgrundade pensionen för de 2 327 000 personer som i december 2022 hade en utbetalning av allmän inkomstgrundad pension. Tilläggs pensionen utgjorde fortfarande den största delen av pensionen för de äldre årskullarna, men det syns tydligt att tilläggs pensionen är under stegvis utfasning och inkomstpensionen och premiepensionen börjar ersätta tilläggs pensionen för årskullar födda 1938 och senare. För personer 69 år eller yngre utgörs den inkomstgrundade pensionen helt av inkomstpension och premiepension. Totalt betalades det ut mer inkomstpension än tilläggs pension under året.

Personer som har en lägre inkomst än 0,423 prisbasbelopp (20 400 kronor för år 2022) ingår i den otakade inkomsten, men får ingen fastställd pensionsgrundande inkomst. I vissa årskullar där en relativt stor andel har en inkomst under gränsen kommer den genomsnittliga pensionsgrundande inkomsten bli högre än den genomsnittliga inkomsten. Detta har att göra med att personer med låg inkomst drar ned snittet av inkomst, men påverkar inte snittet av den pensionsgrundande inkomsten. Dessa årskullar återfinns främst bland yngre personer där ett flertal bara har sporadiska inkomster samt bland kvinnor runt 66–68 år, där en relativt hög andel har en inkomst under gränsen.

Otakad pensionsgrundande inkomst

Inkomster upp till 8,07 inkomstbasbelopp (573 000 kronor för inkomståret 2022) ligger till grund för den allmänna pensionen. Totala inkomster inklusive inkomster som överstiger 8,07 inkomstbasbelopp brukar kallas för otakade pensionsgrundande inkomster. I [figur 2](#) nedan visas otakad pensionsgrundande inkomster uppdelat på kvinnor och män. I diagrammet nedan är inkomsterna för inkomståret 2022 fördelade i stigande storleksordning (totalt 5 941 000 personer, 2 880 000 kvinnor och 3 061 000 män). Av dessa hade 4 993 000 personer en inkomst under avgiftstaket (2 557 000 kvinnor och 2 436 000 män).

Figur 2 Otakad pensionsgrundande inkomst för kvinnor och män, intjänandeår 2022

Avser otakad pensionsgrundande inkomst (löner, inkomst av aktiv och passiv näringsverksamhet, sjukpenning, föräldrapenning, sjuk- eller aktivitetsersättning, arbetslöshetsersättning med mera). Inkomsten är före avdrag för allmän pensionsavgift. Den horisontella linjen vid 573 000 kronor avser avgiftstaket.

Cirka 625 000 män eller 20 procent av männen hade en inkomst över intjänandetaket. Motsvarande andel för kvinnor var 11 procent eller cirka 322 000 personer. I tabellen nedan redovisas genomsnittliga otakade pensionsgrundande inkomster samt pensionsgrundande inkomst för kvinnor och män.

Tabell 1 Genomsnittliga otakade och takade pensionsgrundande inkomster, intjänandeår 2022

Kön	Otakad pensionsgrundande inkomst	Pensionsgrundande inkomst
Kvinnor	327 100	305 100
Män	405 600	350 400
Totalt	367 500	328 400

Kronor

Av [tabell 1](#) framgår att kvinnors inkomster var lägre än männens, 81 procent för den otakade pensionsgrundande inkomsten och 87 procent för den pensionsgrundande inkomsten.

Pensionsrätter till inkomst- och premiepensionen

Den genomsnittliga tillgodoräknade pensionsrätten för inkomst- och premiepensionen uppgick till 63 400 kronor år 2022. Det innebär att cirka 5 000 kronor i genomsnitt sätts av till pensionen varje månad.

Tabell 2 Genomsnittlig pensionsrätt, intjänandeår 2022

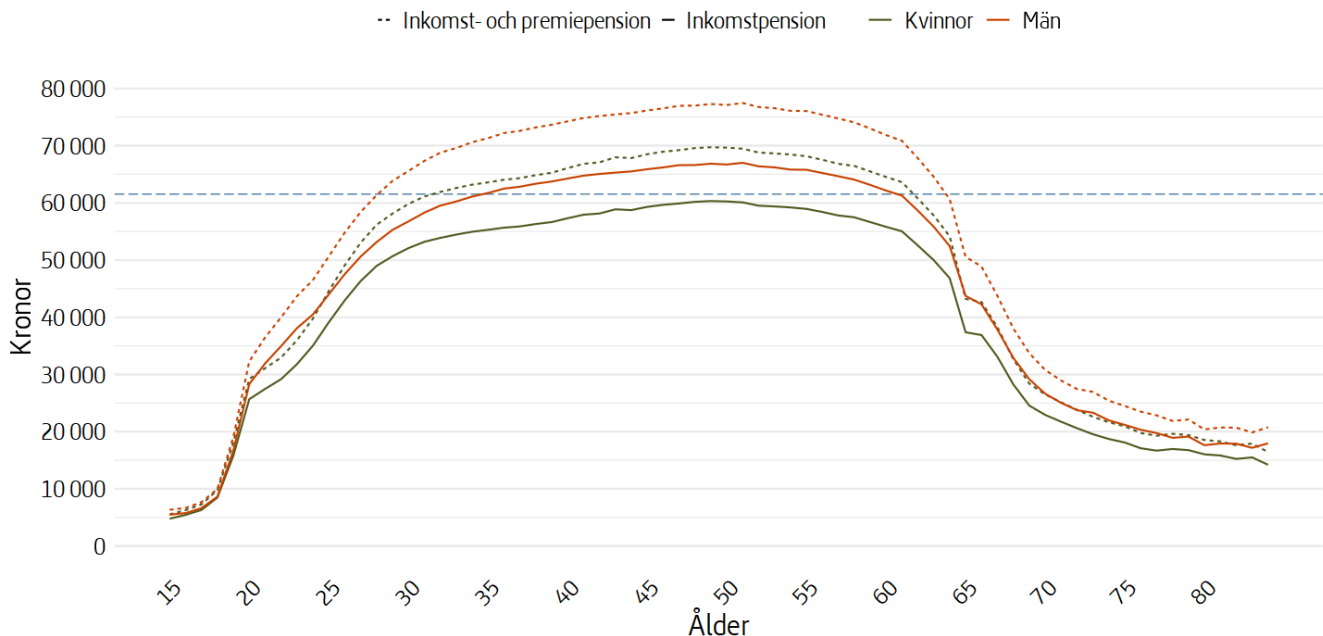
Kön	Inkomstpension	Premiepension	Summa
Kvinnor	51 900	7 900	59 800
Män	57 900	9 000	66 800
Totalt	54 900	8 400	63 400

Kronor

Enbart sparare som ej tar ut inkomstpension är inkluderade.

Den genomsnittliga pensionsrätten var lägre för kvinnor (59 800 kronor) än för män (66 800 kronor), se [tabell 2](#) nedan. Av tabellen ovan samt av [figur 3](#) framgår att kvinnornas genomsnittliga pensionsrätt var cirka 89 procent av männens.

Figur 3 Genomsnittlig pensionsrätt för kvinnor och män, intjänandeår 2022

Den horisontella linjen vid 61 500 kronor visar genomsnittet för samtliga individer 15 år och äldre.

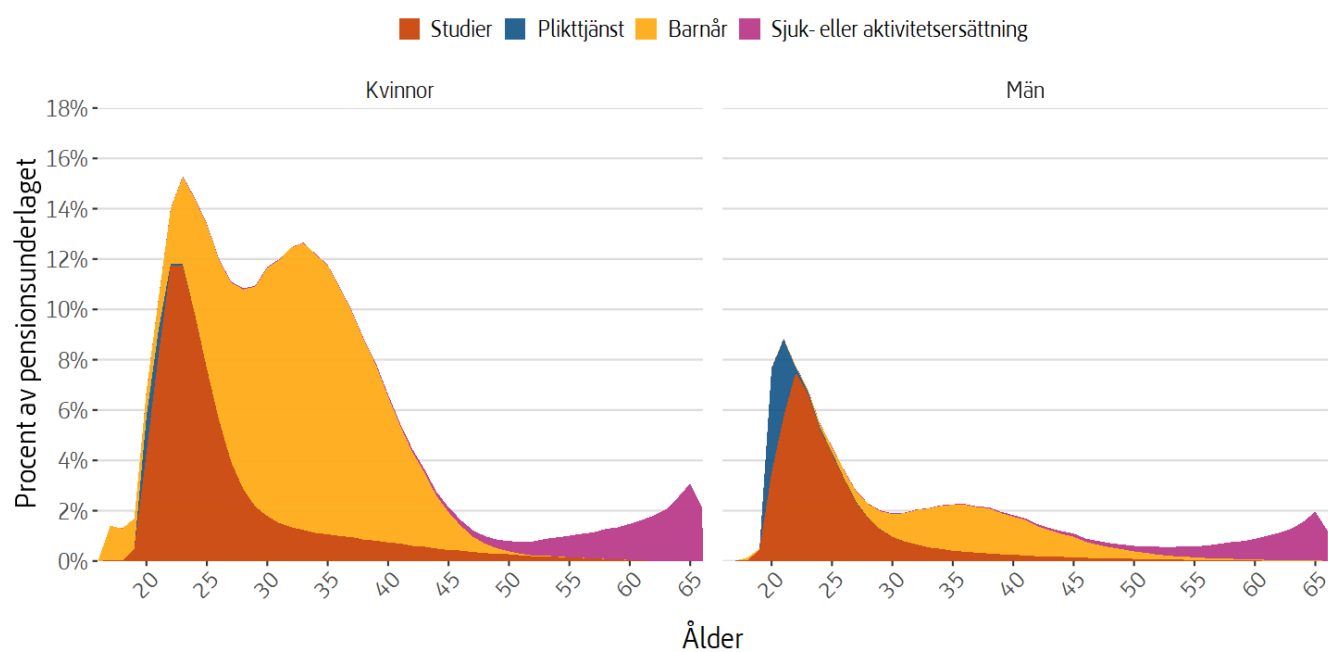
Den genomsnittliga intjänade pensionsrätten till inkomst- och premiepension minskar kraftigt mellan 64 och 65 års ålder för att sedan plana ut och minska något mellan 65 och 66 års ålder.

Därefter minskar den för båda könen igen. Detta har att göra med att många väljer att ta ut sin pension och sluta arbeta när de fyller 65, vilket leder till en lägre förvärvsinkomst och färre intjänade pensionsrätter under det året.

Pensionsgrundande belopp

Pensionsgrundande belopp ger pensionsrätter under speciella skeden i livet, som till exempel vid vård av små barn och vid studier. Mellan åren 1995 och 2010 gav plikttjänstgöring pensionsrätter. Efter att ha varit vilande sedan 2010 återupptogs värnplikten 2018 och sedan dess ger plikttjänstgöring åter pensionsrätter. Mestadels män tjänade in pensionsrätter från plikttjänstgöring 2022.

Figur 4 Pensionsgrundande belopp, intjänandeår 2022

16 - 66 år

År 2022 utgjorde pensionsgrundande belopp 5 procent av det totala tillgodoräknade pensionsunderlaget för kvinnor och 2 procent för män. Den största delen för kvinnorna, drygt 4 procent av det totala underlaget, utgjordes av barnår. För männen utgjorde barnåren 1 procent av det totala pensionsunderlaget.

Sett över hela livet fås pensionsgrundande belopp för studier, plikttjänst och barnår vanligen i unga åldrar, medan belopp för sjukersättning är vanligare senare i livet.

Pensionsbehållning

Pensionsbehållningen är en del av pensionskulden och består av pensionsbehållning för inkomstpension för sparare, pensionsbehållning för premiepension för sparare samt pensionsbehållning för premiepension för pensionärer.

➔ Mer om pensionsbehållningen

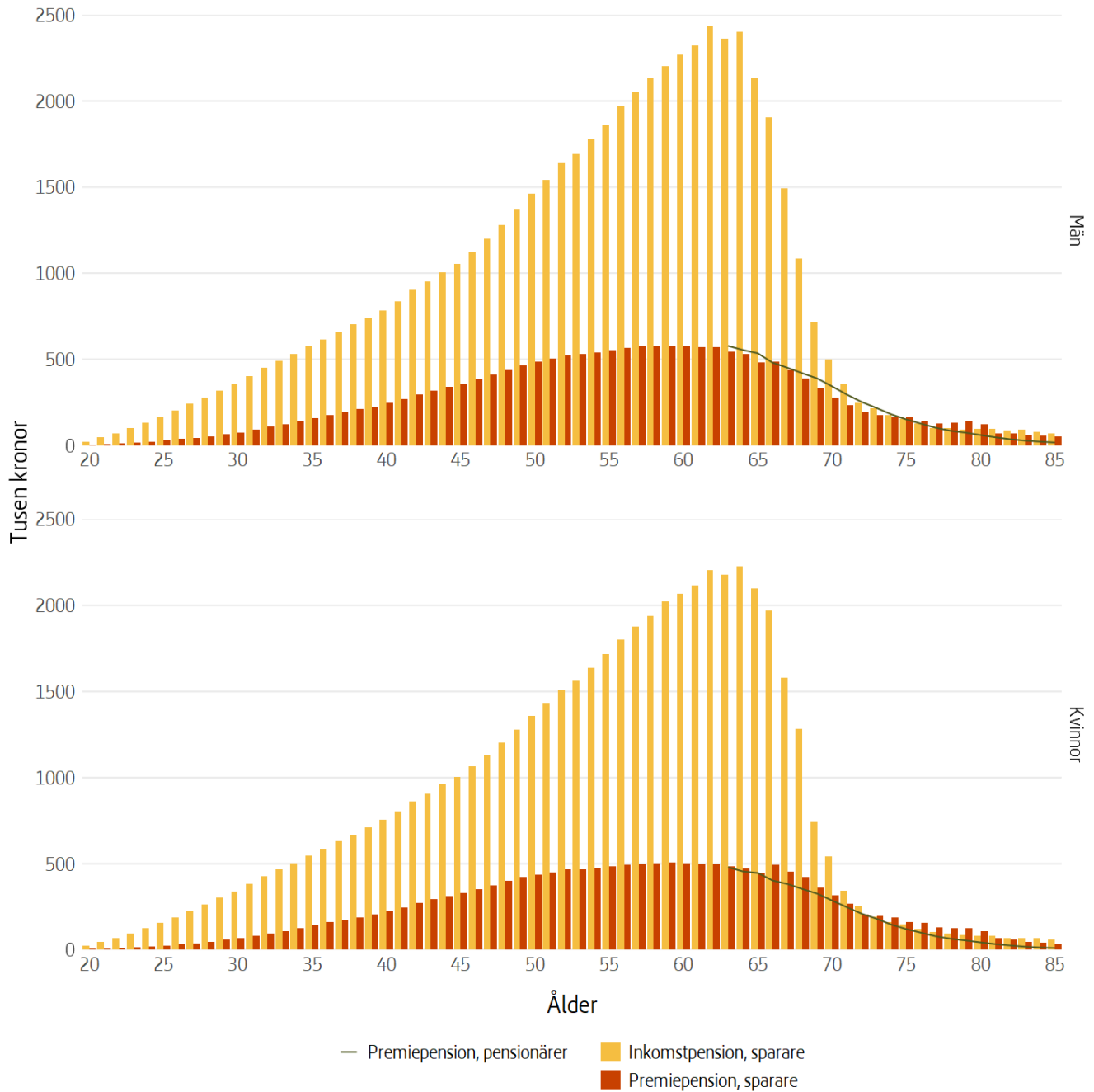
Pensionsbehållningen består av två delar: pensionsbehållningen i inkomstpensionen samt värdet på fondinnehavet i premiepensionen. Det sistnämnda benämns ofta kontovärde.

Pensionsbehållningen för inkomstpensionen är summerade pensionsrätter för de år som pensionsrätterna har tjänats in plus värdeförändringar på grund av indexering, arvsvinster och förvaltningskostnader. Pensionsbehållningen baserar sig på fastställda pensionsrätter till och med fastställelseåret (2023). Detta år infaller året efter inkomståret (2022), när den slutliga taxeringen av inkomster har gjorts av Skatteverket.

I samband med pensionering nollställs pensionsbehållningen i inkomstpensionen och räknas istället om till en årlig utbetalning. Pensionsutbetalningens årsbelopp beräknas genom att pensionsbehållningen delas med ett delningstal som baseras på förväntat återstående livslängd och är specifikt för varje åldersgrupp. Utbetalningen av inkomstpensionen och premiepensionen beräknas var och en för sig, då olika delningstal och regler gäller för de två pensionstyperna.

Pensionsbehållningen för premiepension nollställs inte på samma sätt som för inkomstpensionen när pensionen börjar tas ut, utan här säljs istället en andel av varje månad. Pensionsbehållningen för premiepensionen är således summerade pensionsrätter för de år som pensionsrätt tjänats in plus värdeförändringar på grund av fondernas utveckling, förvaltningskostnader och arvsvinster, samt för pensionärer även värdeminskning på grund av att fonderna säljs av.

Figur 5 Genomsnittlig pensionsbehållning fördelat på ålder och kön, 2023

20 - 85 år (födda 1938 eller senare).

Figur 5 visar den genomsnittliga pensionsbehållningen för inkomstpension och premiepension för sparare samt den genomsnittliga pensionsbehållningen för premiepension för pensionärer. Personer födda mellan 1938 och 1953 (70 till 85 år) tillhör den så kallade mellangenerationen och får till viss del pensionspoäng istället för pensionsbehållning, vilket drar ner den genomsnittliga pensionsbehållningen för dessa åldersgrupper.

Pensionsbehållningen för inkomstpensionen ökar med stigande ålder så länge som personen har ett intjänande och är som högst mellan 62 och 64 år, för att därefter minska. Minskningen beror på att många väljer att börja ta ut sin inkomstpension, varvid pensionsbehållningen nollställs och istället omvandlas till belopp för livslång utbetalning.

Staplarna för personer 66 år och äldre består dels av personer som gjort ett aktivt val att skjuta på sitt pensionsuttag, dels av utlandsbosatta personer som inte har ansökt om allmän pension. Många av de utlandsbosatta är ofta födda utomlands och har ofta bara jobbat ett par år i Sverige och sedan flyttat tillbaka utomlands. De har därmed en låg pensionsbehållning som drar ned genomsnittet. Många av dessa börjar aldrig ta ut sin pension.

Pensionsbehållningen för premiepensionen ser något annorlunda ut jämfört med behållningen för inkomstpensionen. Det finns ingen lika tydlig topp vid någon åldersgrupp, utan åldersgrupperna mellan 50 och 65 har relativt lika behållning. Detta har att göra med infasningen av premiepensionen som påbörjades 1995. Innan dess sattes allt sparande av till inkomstpensionen. Att pensionsbehållningen för sparare i premiepension minskar för de äldre åldersklasserna har samma förklaring som för inkomstpensionen, det vill säga en majoritet av dessa sparare är utlandsbosatta och har bara några år med intjänande.

Pensionsbehållningen för premiepension nollställs inte vid påbörjat uttag, utan en liten del säljs istället av varje månad för att premiepensionen ska kunna betalas ut. Därmed minskar pensionsbehållning i premiepension för pensionärer succesivt varje månad.

Värt att notera är att det fanns betydligt fler yngre sparare med pensionsbehållning än vad det fanns äldre. Totalt fanns det 6 502 000 sparare i inkomstpension respektive 6 350 000 sparare i premiepension under 66 år. Antalet sparare 66 år och äldre var 142 000 för inkomstpension och 83 000 för premiepension. Totalt fanns det 1 894 000 pensionärer med pensionsbehållning i premiepension (63 år och äldre).

Pensionsskulden

Med pensionsskulden avses summan av sparandet i inkomstpension, tilläggs pension och premiepension vid årets slut.

Mer om pensionsskulden

Inkomstpensionsskulden till personer som inte har börjat ta ut sin ålderspension beräknas som summan av alla försäkrades pensionsbehållningar. Inkomster intjänade det år redovisningen avser har inte hunnit fastställas när redovisningen görs, varpå en uppskattning av motsvarande pensionsbehållning görs.

Sedan 2018 är det inte längre möjligt att tjäna in till tilläggs pension. Tilläggs pensionsskulden till dem som ännu inte har börjat ta ut ålderspension beräknas genom att ett pensionsbelopp

för varje individ, med hänsyn taget till ålder, räknas fram. Beloppet multipliceras sedan med det antal år som beloppet förväntas betalas ut.

Pensionsskulden till pensionärer beräknas genom att beviljade årsbelopp för inkomst- och tilläggs pension multipliceras med det antal år som beloppet förväntas betalas ut.

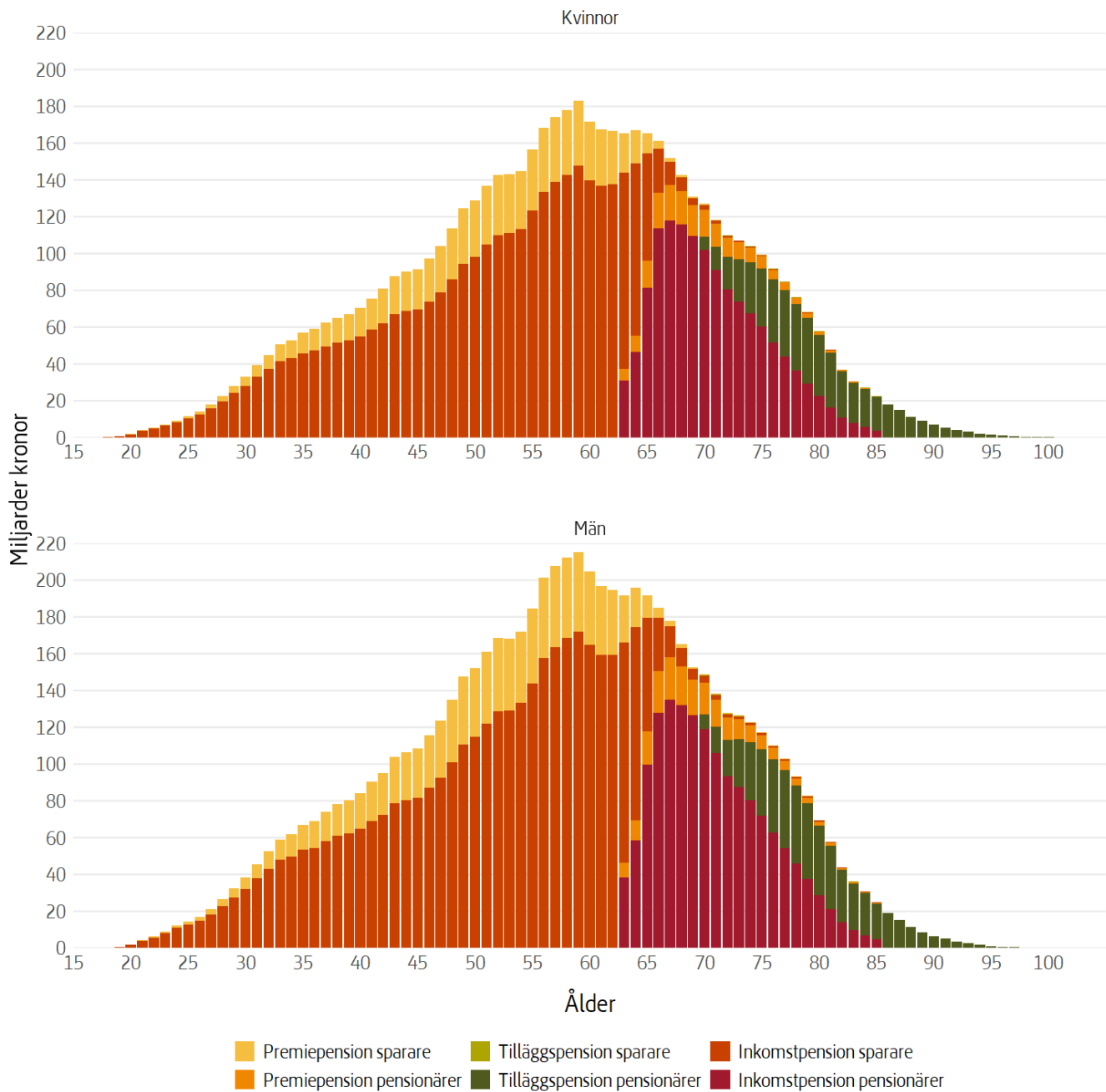
För premiepensionen beräknas pensionsskulden något annorlunda. Pensionsskulden i fondförsäkring utgörs av fondförsäkringstillgångar och likvida medel som ännu inte omvandlats till fondandelar, medan pensionsskulden för den traditionella försäkringen bestäms för varje försäkring som kapitalvärdet av återstående garanterade utbetalningar. Värdet beräknas med antaganden om framtida avkastning, livslängd och driftskostnader.

För en utförligare redogörelse av pensionsskulden, se kapitel 3 i [Orange Rapport](#) ›

I denna rapport, Pensionssystemet i bilder och siffror, har en förenklad beräkning av pensionsskulden använts.

Pensionsskulden i det inkomstgrundade pensionssystemet var 13 160 miljarder kronor den 31 december 2023. Skulden, fördelad på kvinnor och män, för varje ålder från 15 år och uppåt framgår av [figur 6](#).

Figur 6 Pensionsskulden kvinnor och män, vid utgången av 2023

Kvinnor har lägre intjänat pensionskapital jämfört med män. Vidare framgår det att tilläggspensionen är den viktigaste pensionstillgången för de äldre pensionärerna, men att den i princip är helt borta för de förvärvsaktiva årskullarna. Tilläggspensionen för sparare går att ana som ett ljusgrönt streck på toppen av staplarna för årskullarna runt 70 till 85 år. Dessa personer tillhör den så kallade mellangenerationen och pensionsskulden till dessa utgörs till största delen

av inkomstpension. Majoriteten av spararna över 67 år är utlandsbosatta och många av dessa börjar aldrig ta ut sin pension.

För spararna dominerar inkomstpensionen, samtidigt som en ökande betydelse för premiepensionen kan ses. Avsättningarna till premiepension infördes år 1995, men då med en lägre andel än vad som sätts av i dag. Innan dess sattes alla pensionsrätter av till inkomstpensionen. Om vi antar att det första intjänandet skedde vid 20 års ålder, så har alla som 2023 var 48 år eller yngre tjänat in till inkomst- och premiepension i hela sitt yrkesverksamma liv.

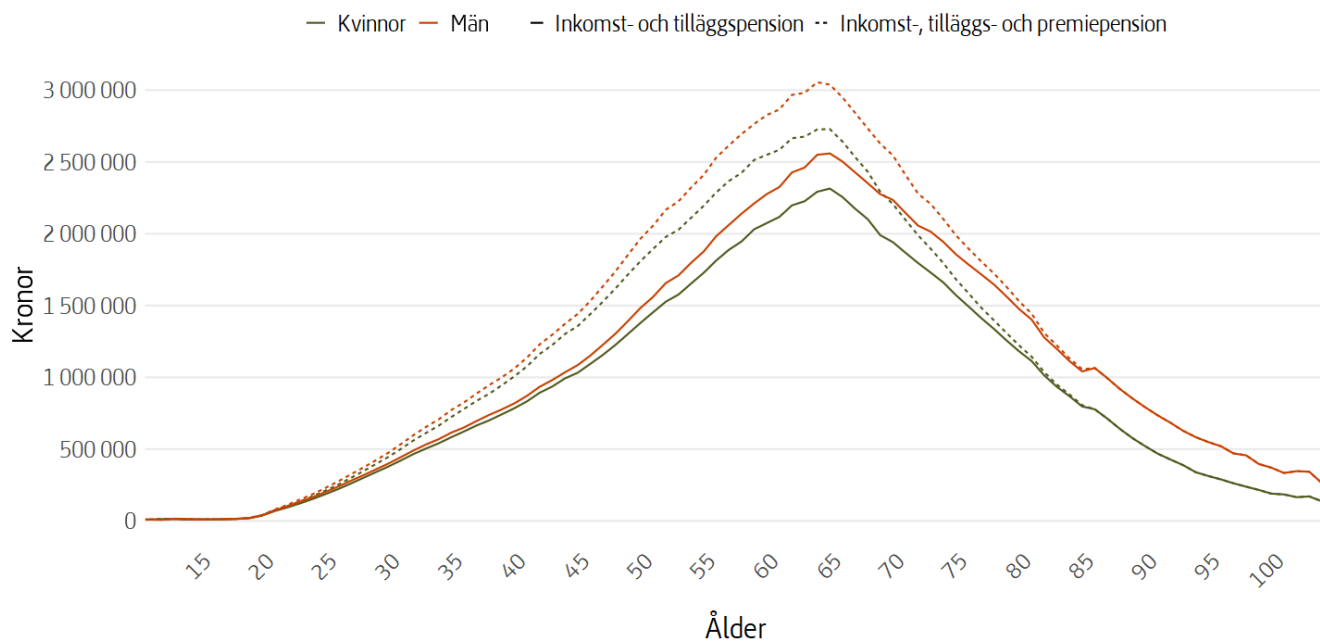
Tabell 3 Genomsnittlig pensionsskuld, 2023

Kön	Inkomst- och tilläggspension	Premiepension	Summa
Kvinnor	1 156 000	250 000	1 388 000
Män	1 283 000	288 000	1 553 000
Totalt	1 221 000	269 000	1 472 000

Kronor

Den genomsnittliga pensionsskulden (summa av alla års intjänade pensionsrätter för inkomst- och premiepension samt motsvarande pensionspoäng för tilläggspension) var 1,5 miljoner kronor per person vid utgången av år 2023, se [tabell 3](#). Pensionsskulden var högre till män än till kvinnor.

Figur 7 Genomsnittlig pensionsskuld, 2023

Av figur 7 framgår att den genomsnittliga skulden per person ökar med stigande ålder fram till och med 65 års ålder. Därefter minskar skulden, eftersom många börjar ta ut sin pension. Personer födda 1937 eller tidigare tillhör det gamla regelverket och har därmed inte tjänat in till någon premiepension. Detta åskådliggörs i grafen i och med att pensionsskulden med och utan premiepension sammanfaller vid 86 år och äldre. Övergången från det gamla till det nya regelverket syns även som en plåtå vid 86 år, där det gamla regelverket ger en något högre genomsnittlig pensionsskuld än vad det nya skulle ha gett.

Grundskyddet

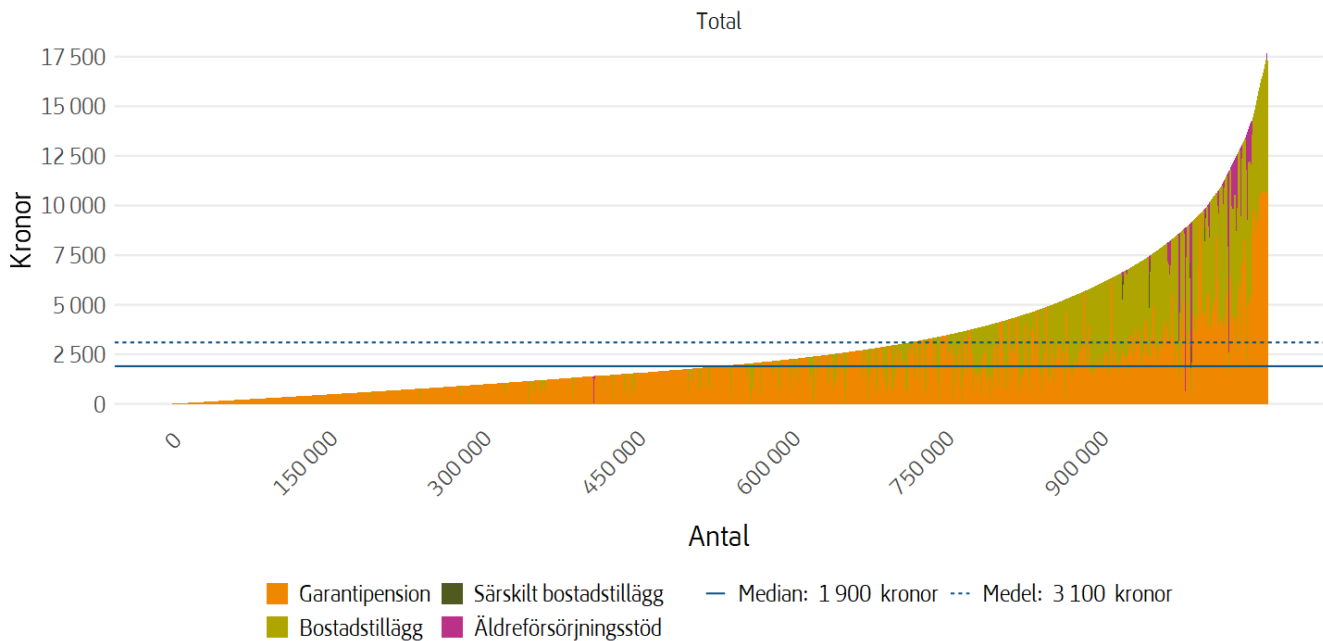
I figur 8 visas garantipension, bostadstillägg, särskilt bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd för de 1 068 000 personer som i december 2023 fick utbetalt grundskydd.

— Mer om grundskyddet

Grundskyddet består i rapporten av garantipension, bostadstillägg, särskilt bostadstillägg samt äldreförsörjningsstöd. Grundskyddet ligger utanför det avgiftsfinansierade pensionssystemet och finansieras istället via statsbudgeten. Bostadstillägg, särskilt bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd är skattefria, medan garantipension beskattas på samma sätt som annan pension. För att erhålla grundskydd måste personen ha fyllt 66 år. Inkomstpensionstillägget, som också finansieras via statsbudgeten, är utformat så att det både skulle kunna anses vara del i grundskyddet och inte vara det. I den här rapporten ingår inte inkomstpensionstillägget i grundskyddet.

I augusti 2022 höjdes gränsen för maximal utbetald garantipensionen med 1 000 kronor. För personer födda 1938 eller senare innebar det en höjning från 2,181 prisbasbelopp till 2,43 prisbasbelopp för ogifta och från 1,951 prisbasbelopp till 2,20 prisbasbelopp för gifta. I kronor innebar det en höjning från 9 542 kronor till 10 631 kronor för ogifta och från 8 536 kronor till 9 625 kronor för gifta. Garantipensionen till personer födda 1937 eller tidigare höjdes på motsvarande sätt. Höjningen medförde även att antalet som blev berättigade till garantipension ökade.

Figur 8 Utbetalt grundskydd, totalt, december 2023

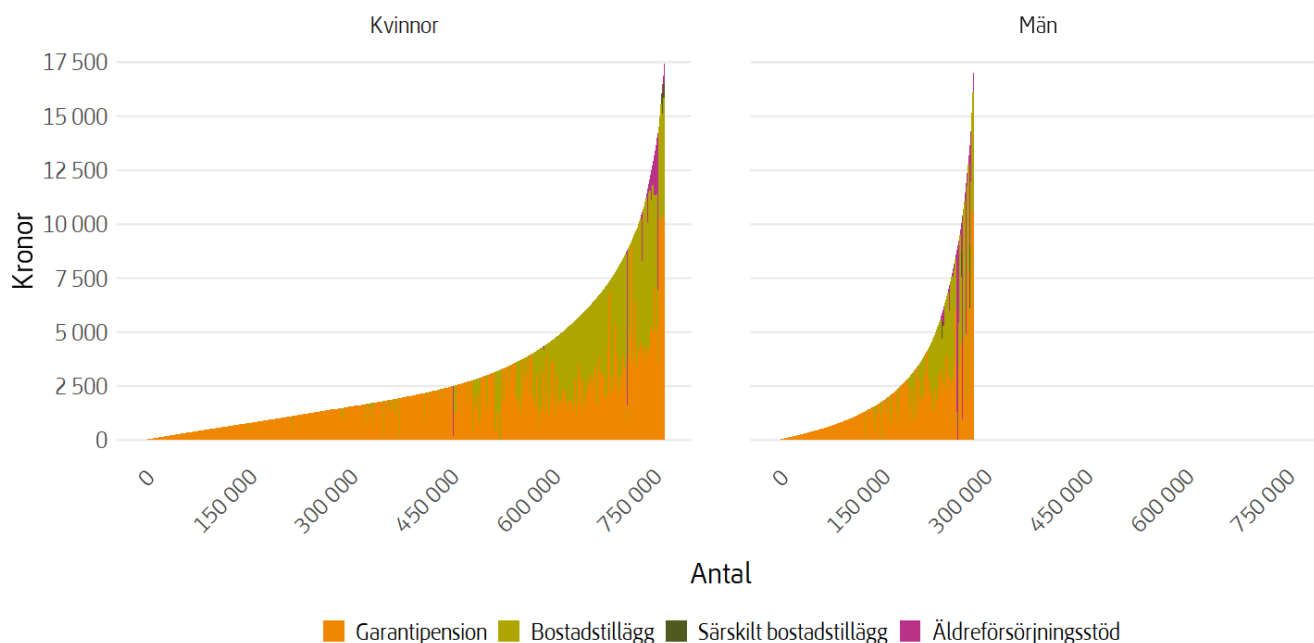

Majoriteten av de personer som fick utbetalt grundskydd hade någon andel garantipension. Näst vanligast var att ha en andel bostadstillägg, medan äldreförsörjningsstöd och särskilt bostadstillägg var betydligt ovanligare. Maximalt utbetalt grundskydd var 19 500 kronor. Det var dock relativt få personer (60 000) som fick över 10 000 kronor. Det motsvarar drygt 6 procent av alla som fick utbetalt grundskydd. Majoriteten, 553 000 personer eller 52 procent, fick under 2 000 kronor.

Medelvärdet, det vill säga snittutbetalningen av utbetalt grundskydd var 3 100 kronor medan medianutbetalningen, det vill säga den utbetalning som gick till den "mittersta" personen med grundskydd, var 1 900 kronor. Även detta visar på att majoriteteten av personerna med grundskydd fick en relativt låg utbetalning.

I figur 9 visas utbetalt grundskydd uppdelat på kvinnor och män:

Figur 9 Utbetalt grundskydd, kvinnor och män, december 2023

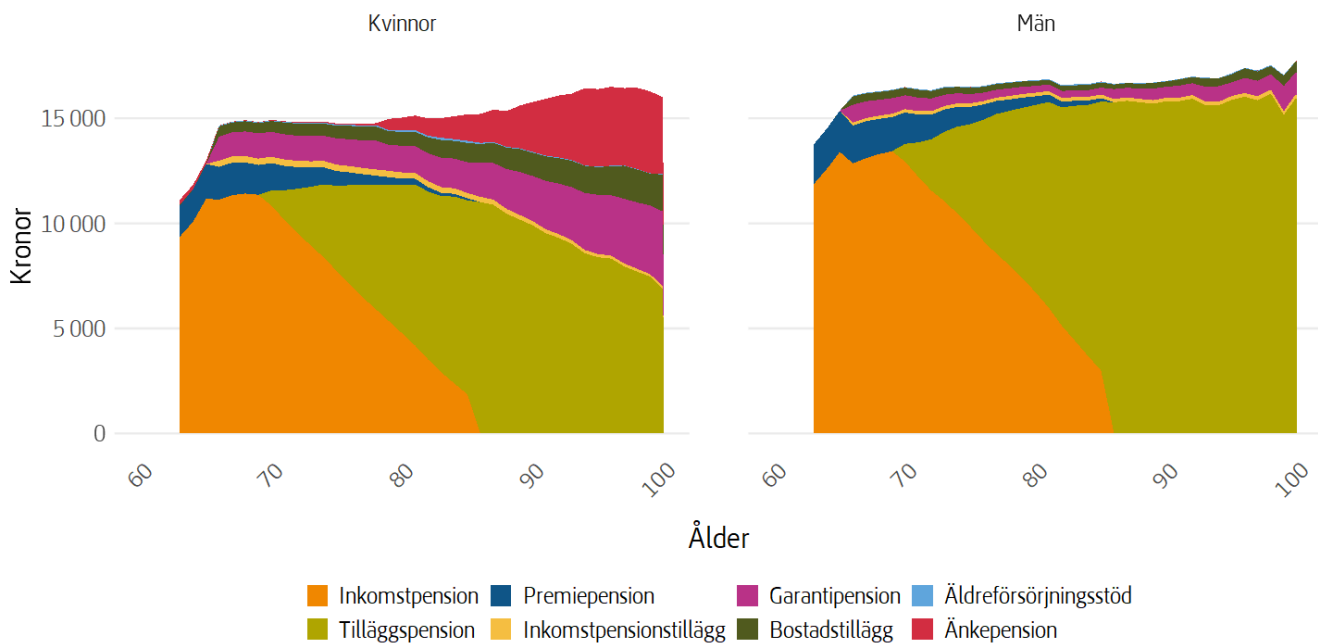

Det var ca två och en halv gånger så många kvinnor (775 000) som män (293 000) som tog del av grundskyddet. Män och kvinnor fick i princip lika hög snittutbetalning, medan medianutbetalningen däremot var högre för kvinnor (2 000 kronor) än för män (1 600 kronor).

Utbetald pension

I figur 10 visas sammansättningen av utbetald snittpension uppdelat på olika åldrar samt på kvinnor och män. Snittpensionen är beräknad som att alla personer inom respektive ålder och kön har en utbetalning av alla olika pensionsförmåner.

Figur 10 Genomsnittlig utbetalning fördelat på typ av pension, december 2023

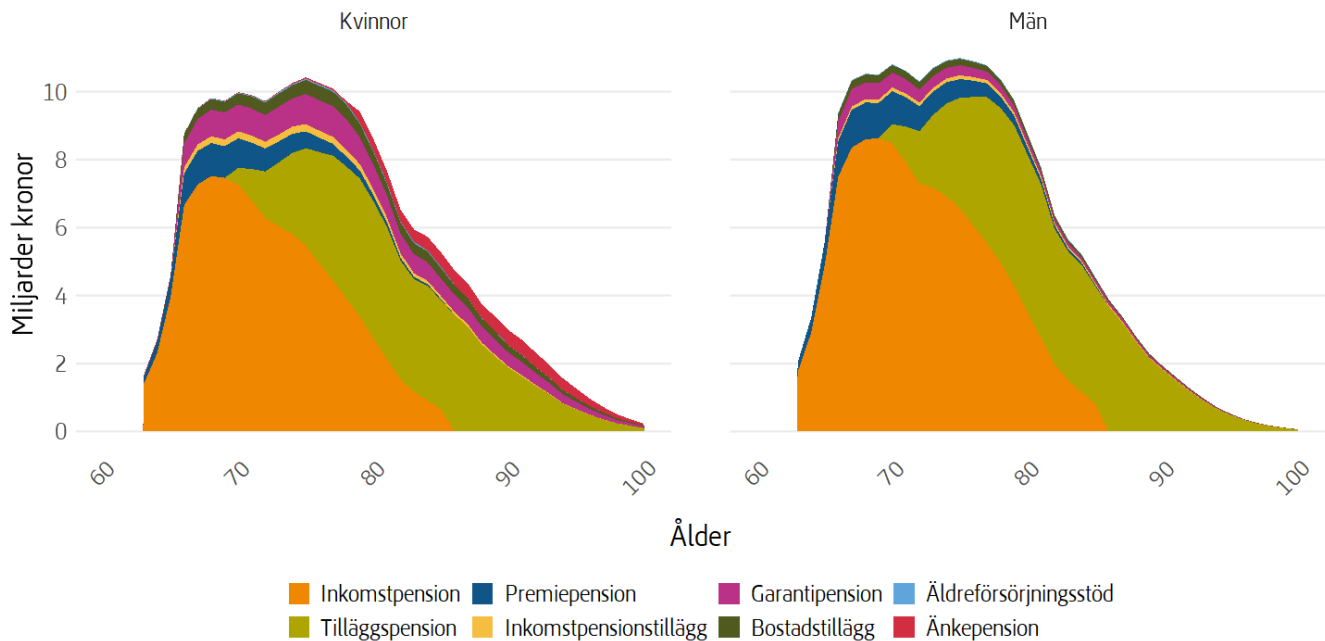
63 - 100 år. I bostadstillägg inkluderas även särskilt bostadstillägg

Den största skillnaden i pensionsbelopp återfinns mellan kvinnor och män, där män i snitt får en högre pension än kvinnor. Personer under 66 år har i snitt en betydligt lägre pensionsutbetalning än personer över. Det beror dels på att dessa har haft kortare tid att tjäna in till sin pension, dels på att pensionen som tas ut ska räcka längre och dels på att dessa personer inte får ta del av grundskyddet förrän de fyller 66 år. Efter 66 år är det inga stora skillnader i den sammanlagda pensionen, men storleken på pensionens olika delar varierar mellan åldrar och kön.

För både kvinnor och män syns tydligt infasningen av inkomstpension och premiepension och utfasningen av tilläggspensionen. För männen är garantipension, bostadstillägg och inkomstpensionstillägg relativt jämt fördelat över åldrarna. För kvinnorna är det en stor skillnad mellan åldrarna, där äldre kvinnor har en betydligt större andel garantipension och bostadstillägg och en mindre andel inkomstpensionstillägg. Även änkepensionens betydelse för kvinnor över 75 år i allmänhet och för kvinnor över 85 år i synnerhet syns i diagrammet.

I figur 11 visas sammansättningen av den totala utbetalda pensionen under året uppdelat på olika åldrar samt på kvinnor och män. Bilden blir helt annorlunda jämfört med figur 10. Eftersom det finns färre personer i de högre åldersgrupperna kommer summan av den utbetalade pensionen att minska med stigande ålder.

Figur 11 Total utbetalning fördelat på typ av pension, 2023

63 - 100 år. I bostadstillägg inkluderas även särskilt bostadstillägg

Även här syns infasningen av inkomstpension och premiepension och utfasningen av tilläggspension. Tilläggspensionen står för en allt mindre del av den totala summan som Pensionsmyndigheten betalar ut och det betalas numera ut mer inkomstpension än tilläggspension. På individnivå ökar andelen garantipension och bostadstillägg med stigande ålder, men sett till den totala utbetalda summan, betalas det ut mer garantipension och bostadstillägg till yngre pensionärer. Även änkepensionen är värd att notera, där den står för en betydande del av pensionen för kvinnor över 85 år enligt [figur 10](#), men sett till summan av all pension som Pensionsmyndigheten betalar ut, står den för en väldigt liten del, vilket åskådliggörs i [figur 11](#).

[Tabell 4](#) visar summerade utbetalningar för 2023. Det framgår tydligt att inkomst- och tilläggspension står för den absolut största delen av pensionen, medan premiepension, garantipension, inkomstpensionstillägget och änkepension står för en betydligt mindre del av den totala allmänna pensionen.

Tabell 4 Summerad utbetald allmän pension inklusive änkepension, 2023

Kön	Inkomst- och tilläggspension	Premiepension	Inkomstpensionstillägg	Garantipension	Änkepension	Totalt
Kvinnor	166	10,8	4,0	19,5	7,8	208
Män	192	12,3	2,1	6,5	0	212
Totalt	358	23,1	6,0	26,0	7,8	421

Beloppen avser ordinarie utbetalningar i miljarder kronor. På grund av avrundning kan summan av pensionstyperna skilja sig åt från det totala beloppet. Utbetalningar av änkepension till personer under 63 år är inte inkluderade.

Totalt betalade Pensionsmyndigheten ut 358 miljarder kronor i inkomst- och tilläggspension under år 2023. De totala utbetalningarna av premiepension uppgick till 23 miljarder kronor. Både utbetalningarna av premiepension och utbetalningarna av inkomst- och tilläggspension var högre för män än för kvinnor. Detta beror på att män historiskt har haft ett högre intjänande än kvinnor.

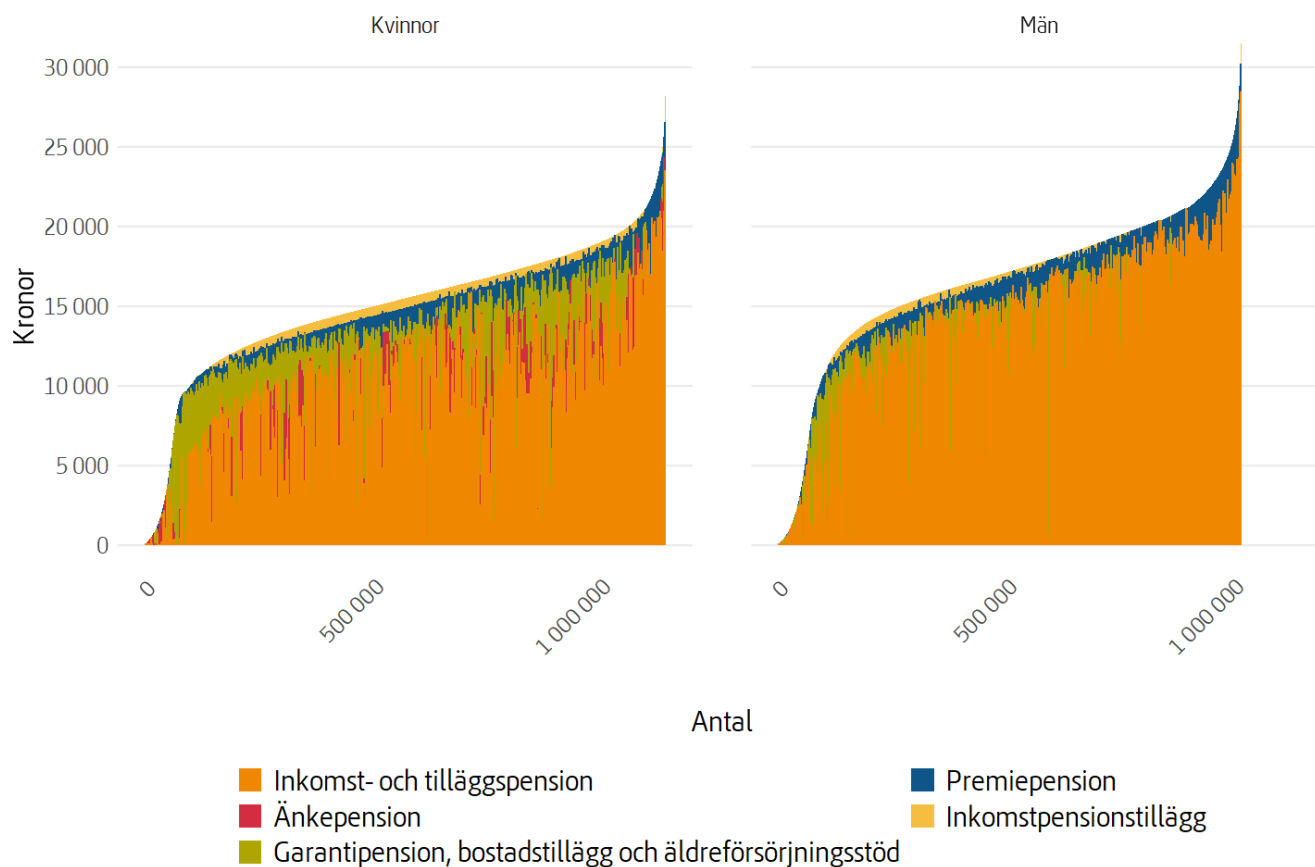
Utbetalningarna av inkomst- och tilläggspension står för en betydligt större del än utbetalningarna av premiepension. Detta beror delvis på att en större andel av intjänandet sätts av till inkomstpensionen än till premiepensionen. Därtill har personer födda 1937 eller tidigare inget eget intjänande till premiepension och personer födda 1938 eller senare har endast kunnat tjäna in till sin premiepension sen år 1995. Utbetalningarna av premiepension styrs av individens egna tillgodogjorda pensionsrätter samt utvecklingen av dennes premiepensionsfonder. Premiepensionen har i snitt utvecklats bättre än inkomstpensionen och i framtiden förväntas utbetald premiepension öka i förhållande till utbetald inkomstpension.

Totalt betalade Pensionsmyndigheten ut 26 miljarder kronor i garantipension samt 6 miljarder kronor i inkomstpensionstillägg. Den totala utbetalningen av garantipension till kvinnor var tre gånger så hög som den totala utbetalningen till männen. För inkomstpensionstillägget var den totala utbetalningen till kvinnor nästan dubbelt så hög som den till männen. Till kvinnor betalades det även ut 8 miljarder kronor i änkepension.

Till männen betalades det ut 212 miljarder kronor i allmän pension under år 2023. Till kvinnorna betalades det ut 201 miljarder kronor. Om även änkepension inkluderas betalades det ut 208 miljarder kronor till kvinnor. Totalt betalades det ut 421 miljarder kronor i allmän pension inklusive änkepension under år 2023.

I [figur 12](#) är utbetalningarna av den allmänna pensionen inklusive änkepension samt bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd sorterade i stigande storleksordning. Utbetalningarna avser december 2023 för kvinnor och män 66 år eller äldre (1 152 000 kvinnor och 1 023 000 män).

Figur 12 Utbetald allmän pension inklusive änkepension samt bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd, december 2023

66 år och äldre

Skillnaden i nivå och sammansättningen av de olika pensionsdelarna för män och kvinnor är det som är mest slående i figuren. Kvinnors snittutbetalning av den allmänna pensionen var 13 800 kronor, motsvarande belopp för männen var 16 300 kronor. Om även änkepensionen inkluderas var snittutbetalningen till kvinnor 14 300 kronor. Baserat på 66 år och äldre enligt figuren.

Männens snittutbetalning av den allmänna pensionen samt bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd var 16 600 kronor, motsvarande belopp för kvinnor inklusive änkepension var 15 000 kr.

Av männens totala pension utgjordes 94 procent av inkomstgrundad pension och 3 procent av garantipension samt 2 procent av äldreförsörjningsstöd och bostadstillägg. Inkomstpensionstillägget för män utgjorde 1 procent av den totala pensionen.

Av kvinnornas totala pension utgjordes 80 procent av inkomstgrundad pension och 9 procent av garantipension samt 5 procent av äldreförsörjningsstöd och bostadstillägg.

Inkomstpensionstillägget för kvinnor utgjorde 2 procent av den totala pensionen. 4 procent utgjordes av änkepension.

Endast personer födda 1938 eller senare kan få premiepension baserat på eget intjänande och den har då endast tjänats in sedan år 1995. Det gör att premiepensionen för de äldre årskullarna ännu är av liten omfattning, men blir allt mer betydelsefull för varje ny årskull som tar ut pension.

11 personer fick under 2023 ett utbetalt belopp av allmän pension högre än 50 000 kronor.

Dataunderlag med uppgifter om intjänande, sparande och utbetalningar i det allmänna pensionssystemet finns som officiell statistik på Pensionsmyndighetens hemsida under Statistik och publikationer: [Statistikdatabas med pensionsstatistik](#) >